

waarin verklaard wordt: Het Christendom is niet zoozeer een systeem of leerling, als een nieuw leven geboren uit den geest Gods, een leven van levende gemeenschap met God door den Heiland. Allen die door Gods genade dit nieuwe leven ontvangen hebben, zijn levende leden van Christus' lichaam en daarom één. Christus zelf is het middelpunt onzer eenheid. Dan volgt de verklaring dat men verschillende inzichten in zake de religie en ondergeschikte punten hebben kan, dat men verschillende methoden bij den Christelijken arbeid volgen kan, doch dat men ten slotte zich één gevoelt door het bloed van Jezus, onzen eenigen Heiland en Middelaar. Deze verklaring is door Methodisten, Baptisten, Kongregationalisten, Presbyterianen ondertekend.

Dat de verduwing der grenzen ook zoo op het gebied der zending merkbaar is, dat men zich één gevoelt met mannen die het Christendom verklaren als een vervulling van het confucianisme, en het bloed van Jezus Christus beschouwen als een middel om God te bewegen om den menschen genade te geven, dus als een dringend gebed gelijk ook een mensch wel dringend bidden kan, moet ons met bezorgdheid doen vragen: zullen deze dingen niet leiden tot een algeheele vernietiging van den arbeid der zending, indien men niet wederkeert tot de wet en het getuigenis?

Voor Kinderen.

TWEEERLEI GENEZING.

Was de tijd, dien onze goede schoenmaker op zijn legerstede doorbracht, een van lichamelijke lijden, hij zou er toch later voor leeren danken.

Zijn jonge vriend paste hem, als gezegd trouw op, en bracht menig uur aan de legerstede van den zieke door. Dan werd over veel en allerlei gesproken. Adolf was gesproken uit een gelach, dat tot de zoogenoemde Hussieten behoorde, volgelingen van Johannes Huss, die toen een eeuw geleden te Konstans was verbrand, omdat hij getuigd had tegen de dwalingen van Rome. Deze Hussieten hadden veel te lijden gehad, en zijn ook later nog vaak vervolgd geworden, tot eindelijk de meesten hunner het land zijn uitgevlogen en zich in Duitschland hebben neergezet. Zij hebben daar de gemeenten der zoogenoemde HERNHUTTEN gevormd. Eerst in onzen tijd wordt in Bohemen, waar de vervolging vroeger zeer hevig geweest is, weer het Evangelie verkondigd op vele plaatsen, waar het nu twee eeuwen niet werd gehoord.

Adolf had, dit begrijpt gij, van zijn ouders heel andere dingen geleerd dan in de Roomsche kerk onderwezen werden. Ook lasen zij den Bijbel of althans die gedeelten er van welke zij konden machtig worden, en voor hen te lezen waren.

De Heere God had zijn Woord aan het hart van den jongeling gehéld, en zoo was deze al vroeg tot den Heere bekeerd en had zijn hart geneigd tot de vrees Gods. Zoo leidde hij dan ook een godzalig en eerbarmig leven, wat niet van alle dienaren op het slot kon gezegd worden. Kerkgang deed hij slechts heel zelden, om de eenvoudige reden, dat er uren ver geen kerk was waar de Heeren Woord werd verkondigd. Alleen als hij een paar malen in het jaar zijn ouders ging bezoeken, was er voor hem gelegenheid het zuivere Evangelie te hooren prediken.

Gelukkig had Adolf ouders, die hem en hun kinderen steeds raad en leiding wisten te geven, ook in de dingen die het koninkrijk Gods aangaan; ook de leer van de Hussieten-gemeente schreef hem nu en dan. Overigens moest hij licht en kracht zoeken in Gods Woord zelf; andere boeken bezat hij niet, zelfs zijn Bijbel was geen volledige. Op het slot was niemand met wien hij over de hoogste dingen kon spreken. Allen meenden dat als zij maar hun plicht deden, d. i. wat de kerk eischte, zij bepaald op weg waren naar den hemel. Zoo was 't hun geleerd, en dit geloofden zij.

't Was dus te begrijpen, dat Adolf, nu met Barthel alleen gelaten, de gelegenheid aangreep om althans met dezen, die nu wel luisteren moest doch ook wilde, te spreken over allerlei dat anders veelal achterwege bleef. Baas Barthel hoorde nu dingen, die hij vroeger nooit vernomen had, al was hij ook reeds lang lid der kerk, en al hield hij zich zelf voor een goed Christen. Voor het eerst werd hem, al sprekende met zijn vriend, duidelijk, dat de mensch en dus ook hij zelf een zondlaar is voor God, maar ook dat genade en genade alleen hem kan behouden en zijn zonden wegnemen. Of nu onze haas bemerkte, dat dit geheel iets anders was dan de kerk hem had geleerd is niet duidelijk; zeker begreep hij 't althans niet aanstands. Doch dat hinderde ook minder. Hoofzaak was, dat hij een recht inzicht kreeg van zijn toestand en leerde verstaan, hoe hij zelf ook niet zou behouden worden door zijn goede werken of door de verdiensten der 'heiligen', of door trouw ter kerk te gaan, maar dat hij Jezus noodig had, om verlost te worden.

Totnogtoe had Barthel gemeend, dat eigenlijk de kerk en de priester wel voor zijn zaligheid konden en zouden zorgen. Nu echter werd hem uit de gesprekken met Adolf en uit het Woord Gods, dat deze hem voorals, duidelijk hoe geen mensch, ja niets of niemand ter wereld voor een zondlaar kan tusschentreden. 'Niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen.' En zoo kwam de zieke er toe ook voor zijn ziel en allermeest voor deze, genazing te zoeken en behoud bij den grooten Medicijnmeester, die al onze krankheden geneest, wijf Hij ze op zich genomen heeft, en ons van den vloek bevrijdt, wijf de straf, die ons den vrede aanbrengt, op Hem was.

Toen Barthel — niet na veertien dagen, maar na twaalfmaal zooveel tijd — het kasteel weer verlaten kon, was 't met een aanvankelijk bersteld lichaam, maar tevens met een aanvankelijk verlicht en tot de waarheid bekeerd gemoed. Dat dankte hij, onder Gods bestuur, aan de gesprekken met Adolf, die gaarne den schoenmaker nog op 't kasteel gehouden had, wat echter om vele redenen niet mogelijk was. Zoo keerde dan Barthel naar huis terug, een ander mensch (dan hij was heengegaan, en als een levend bewijs daarvan, dat „de mensch zijn weg overdenkt, maar de Heere zijn gang bestiert“).

Hoe verblid de huisvrouw en de kinderen waren, toen zij den lang gemiste weer vrij gezind voor zich eagen staan kunt gij begripen. Niet minder groot was de vreugde van den herstellde zelf. Thans kon hij weer werken naar hartelust en met te meer blijdschap, wijf er ook een nieuwe lust in zijn hart gekomen was, namelijk tot den dienst des Heren, waarvan David zegt dat die hem nog nooit had verdorven. Minder vergenoegd waren echter de andere schoenmakers in Annaberg. Zoals we weten, hadden zij met hun vakgenoot Barthel om vele redenen

weinig op. Zij waren wel van één gild maar niet van één geest, zooals 't meer gaat. Misschien hadden de ambtgenooten wel gewenscht, dat Barthel maar op het slot gebleven ware, en hun zijn klanten overgelaten had. Enkele kleine karwijfjes die zij in zijn afwezigheid hadden kunnen verrichten, en hun anders zouden zijn ontgaan, maakten hen in plaats van dankbaar nog meer afgunstig en ze leorden op een gelegenheid om den man, die, zooals ze zeiden, hun 't werk had ontnomen, dit betaald te zetten.

We zullen zien hoe de gelegenheid kwam.

AAN VRAGERS.

Waarom heet een geruite knikker een alibis? Een alibis is een knikker met roode aren of ook wel met roode en blauwe lijnen. Men noemt hem ook wel *alibis*, of *alibis* of *alibis*. Ik denk dus, dat al die namen verasteringen zijn van alibis, de stof waaruit zulke knikers veelal bestaan. Volkomen duidelijk is het echter niet. (In sommige streken van Noord-Holland noemen de jongens zoo'n alibis een *polka*. Misschien kan een hinner ons wel uitleggen waarom).

CORRESPONDENTIE.

E. W. — „Nopens“ is een goed Nederlandsch woord. „Even daarom“ is niets, en voor „florisant“ hebben we de Nederlandsche en daarom betere woorden: „bloeiend“, „welvarend“.

R. A. H. te L. F. B. — W. v. D. te An. — Zoodra mogelijk hopen we te antwoorden.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Geachte Redactie,

Zij het mij vergund, in zake de hebbelijkheid onzer Roomsche landgenooten zich niet te ontzien in hunne gesprekken niet weinig te „vloeken“, het volgende uit mijne ervaring mede te deelen.

Niet lang geleden was ik in de gelegenheid dit onderwerp te behandelen met een Roomschen heer, dien ik in waarheid hoogacht en voor wien ik in menig opzicht sympathie gevoel van wege zijn kloekke optreden tegen het dierste ongelooft en de openlijke schending der eerbareheid.

Ons korte onderhoud leidde tot een briefwisseling waarin hij mij mededeelde, dat volgens de opvatting zijner kerk, het misbruiken van den Naam wel als een slechte gewoonte wordt gesignaleerd, die men moet afleggen; maar niet als „vloeken“. Vloeken is, volgens hem, dien Naam met vervloeking van zich zelve, of van anderen, in te roepen; die zich daaraan schuldig maakt, zondigt grootelijks tegen God.

Het telkens uitspreken van den Naam, van God, met de noodige bijvoegingen, als „God helpe“, „God betere het“, „God Almachtig“ en dergelijke, is slechts een slechte gewoonte.

Gij begrijpt, dat ik mij daarmee eenszins heb kunnen vereenigen, maar met allen nadruk heb gewezen op de woorden van het derde gebod: „de Heere zal niet onschuldig houden die Zijnen Naam ijdelijk gebruikt“. Ook schreef ik hem uit, wat onze Heideberger daarover leeraart in vragen en antwoorden 99 en 100; waarin toch nadrukkelijk wordt hemmerd, „dat er geen groter zonde is, noch die God meer vertoort, waarom Hij die ook met den dood te straffen bevolen heeft.“ Voorts wees ik er hem op hoe verkeerd het is tegenover onze kinderen, wanneer wij dien hoogheerlijken Naam ijdelijk gebruiken, waardoor toch zij den indruk moeten bekomen, dat onze vrees Gods niet ernstig gemeend is.

Mijne ervaring is, dat onder het merendeel der Roomschen die ik ontmoet, het misbruiken van den Naam des Heren, lang niet zeldzaam is. De gansche valsche opvatting, dat zulke geen „vloeken“, en ook geen zonde is, moge de oorzaak daarvan zijn. Moge echter spoedig deze verdwijnen, en in terugkeer naar Gods uitdrukkelijk gebod de kracht gevonden worden, om aan deze goddelooze onhebbelijkheid een einde te maken.

W. Hovy.

Amsterdam, 1 Febr. 1899.

Den Hooggeleerden Heer

Dr. A. Kuyper,

Red. van „de Heraut“.

Hooggeleerde Heer!

Sta mij toe u mede te deelen, dat in Vlaamsch België bordjes tegen het vloeken niet zeldzaam zijn.

Op het platteland vindt men daar vele eenvoudige herbergen, waarin, onder het „Alziend oog“, te lezen staat:

Hier vloekt men niet,

God ziet u.

Wanneer men iets dergelijks voor de eerste maal ziet, treft het onwillekeurig de aandacht van een Hollandsch Calvinist.

Dergelijke bordjes vindt men echter weinig in de steden, meer bij „brave Katholieken“ op de dorpen.

Met de meeste achting heb ik de eer te zijn Hooggeleerde Heer

Uw di. dr.

F. KEULEMANS.

Middelburg, Febr. '99.

Geretormeerde Gezindheid.

Geretormeerde Kerken.

BEROEPEN: Aalten A. J. M. Mulder, te 's- Hertogenbosch. — Strijen, C. Oranje, te Berkel c. a. — AANGENOMEN: Boxum, N. J. van Goor, te Harserswoude. — Zalk en Veenendaal, J. E. Reijenga, cand. te Lemmer.

BEDANKT: Geidermolen, A. H. van der Kooij, te Bergen op Zoom. — Doornspijk, G. H. van Kasteel, te Oppenhuizen. — Hindeloopen, Westmaas, Trunmarum en Zuidwilde, J. E. Reijenga, cand. te Lemmer. — Blokeijl, T. Bruinma, te Oldeboorn. — Oosterbierum, W. P. de Hallum.

Roderlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hulst, L. M. de Boer M. L. r. te Neebe. — Eerland (de Goksdorp) op Texel, C. J. Veenhuijsen, te Minnertsgr. — Den Ham, W. J. M. Engelberts, te Berghenhoek. — Sireck, W. P. H. Visser, te IJlst. — Rhindert, C. A. Lingweel, te Gubaard. — Grevensicht, c. a. J. Gouverneur, cand. — Moerdijk, J. Verwey, te Oultgenplaat. — Losdorp, H. J. de Groot, te Zoeterwoude. — Hooglaan en Eersel, H. W. A. Voorhoeven, te Rekken.

AANGENOMEN: Bolsward, C. J. Niemeijer M. te Tjalleberd c. u. — Engelen en Empel, W. Beekhuis H. te Helder. — Weckhoven, H. J. van Rooijen, cand. te Ridderkerk. — Vissel, J. E. de Vries, cand.

BEDANKT: Harlingen, D. J. Aris, te Drachten. — Garrijn, H. Bakker, cand. — Aalsum en Wetsena, W. M. van der Schuur, te Gaast en Ferwoude. — Hoofdplaat, J. Gouverneur, cand. te Rotterdam. — Helder, A. J. Adriaan, te Warmenhuizen. — Overtland en Stree, L. Riederhoff, te Wierder. — St. Laurens, J. Willemse, te Kruiningen. — Polabroek, J. K. Klomp, te Lunteren. — Oudenhooven, Wijn-gaarden, Lelms. — Wanneperveen, Moerapelle en Burgh, H. J. van Rooijen, cand. te Ridderkerk. — Barneveld, J. H. W. Kalkman, te Woerden.

Advertentien.

Voor de vele blijken van hartelijke belangstelling en deelneming, betoond bij het ernstige ongeval, de ziekte en het overlijden van onzen geliefden zoon

J. J. KERSBERGEN,

betuigen wij onzen welgemeenden dank.

J. KERSBERGEN

en Echtgenooten.

Utrecht, 3 Febr. 1899.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

Prinsengracht bij de Prinsonstraat.

No. 157.

AMSTERDAM.

ORGEL.

Te koop aangeboden een zeer solied Amerik. Orgel, met 14 registers, voor zeer lagen prijs. Alle dagen te zien bij W. KOOIJ, Burgemeester de Roonstraat No. 31, a. d. Noordsingel, Rotterdam.

A. DE ROODE & Co.,

(SCHIEDAM, Opggericht 1878.)

FABRIKANTEN VAN

Oleïne en Loog.

Zeeppoeier en Vetloogmeel.

Prima kwaliteiten, concurrerende prijzen.

KAAS.

Edammer Graskaas, gemaakt op de oude wijze, tweemaal daags van volle zoete melk, zonder toevoeging van langweil, verkrijgbaar aan huis à f 1.10, en franco na ontvangst van postwissel à f 1.30 per stuk, bij D. PIPER, te Opmeer, Hoeve: „Fries en Vrij.“

NIEUWE UITGAVE.

Zaait aan alle wateren.

Een verhaal uit den tijd van MONICA,

DOOR

E. LESLIE.

Uit het Engelsch.

Geïllustreerd door WILLEM STEELINK.

Prijs f 1.25. In stempelband f 1.90.

Dit boek werd als eerste uitgave voor 1899 gratis gezonden aan de leden der Vereniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

BOEKHANDEL

Amsterdam. VOORHEEN

Pretoria. HÖVEKER & WORMSER.

Vaccine

EN

Vaccinedwang.

Wat de verslagen van het Geneeskundig Staatstoezicht ons leeren omtrent de waarde der koepokinenting, door

Mr. L. W. C. KEUCHENIUS.

Van deze twee werkes is nog een beperkt aantal voorhanden en worden, zoolang de voorraad strekt, na ontvangst van f 0.60 franco toegezonden door A. FISSCHER, Boekb., Utrecht.

Amsterdam, 1 Febr. 1899.

W. Hovy.

Amsterdam, 1 Febr. 1899.

Den Hooggeleerden Heer

Dr. A. Kuyper,

Red. van „de Heraut“.

Hooggeleerde Heer!

Sta mij toe u mede te deelen, dat in Vlaamsch België bordjes tegen het vloeken niet zeldzaam zijn.

Op het platteland vindt men daar vele eenvoudige herbergen, waarin, onder het „Alziend oog“, te lezen staat:

Hier vloekt men niet,

God ziet u.

Wanneer men iets dergelijks voor de eerste maal ziet, treft het onwillekeurig de aandacht van een Hollandsch Calvinist.

Dergelijke bordjes vindt men echter weinig in de steden, meer bij „brave Katholieken“ op de dorpen.

Met de meeste achting heb ik de eer te zijn Hooggeleerde Heer

Uw di. dr.

F. KEULEMANS.

Middelburg, Febr. '99.

Amsterdam, 1 Febr. 1899.

Den Hooggeleerden Heer

Dr. A. Kuyper,

Red. van „de Heraut“.

Hooggeleerde Heer!

Sta mij toe u mede te deelen, dat in Vlaamsch België bordjes tegen het vloeken niet zeldzaam zijn.

Op het platteland vindt men daar vele eenvoudige herbergen, waarin, onder het „Alziend oog“, te lezen staat:

Hier vloekt men niet,

God ziet u.

Wanneer men iets dergelijks voor de eerste maal ziet, treft het onwillekeurig de aandacht van een Hollandsch Calvinist.

Dergelijke bordjes vindt men echter weinig in de steden, meer bij „brave Katholieken“ op de dorpen.

Met de meeste achting heb ik de eer te zijn Hooggeleerde Heer

Uw di. dr.

F. KEULEMANS.

Middelburg, Febr. '99.

Amsterdam, 1 Febr. 1899.

Den Hooggeleerden Heer

Dr. A. Kuyper,

Red. van „de Heraut“.

Hooggeleerde Heer!

Sta mij toe u mede te deelen, dat in Vlaamsch België bordjes tegen het vloeken niet zeldzaam zijn.

Op het platteland vindt men daar vele eenvoudige herbergen, waarin, onder het „Alziend oog“, te lezen staat:

Hier vloekt men niet,

God ziet u.

Wanneer men iets dergelijks voor de eerste maal ziet, treft het onwillekeurig de aandacht van een Hollandsch Calvinist.

Dergelijke bordjes vindt men echter weinig in de steden, meer bij „brave Katholieken“ op de dorpen.

Met de meeste achting heb ik de eer te zijn Hooggeleerde Heer

Uw di. dr.

F. KEULEMANS.

Middelburg, Febr. '99.

P. VAN ELJK,

Firma JOHANNES KRAMER & Co

DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO 1/2 pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

ENCYCLOPÆDIE

DER

Heilige Godgeleerdheid,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Drie Deelen, ingenaaid f 16.75; in drie halfdeelen banden f 21.25, (Losse banden per stuk f 4.—).

Amsterdam.

Pretoria.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNING VAN DER OYE

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LEEFTIENDE tot elk bedrag.

VERSCHEENEN:

EEN NIEUW PORTRET

(Kabinetformaat),

van

Dr. A. KUYPER.

Prijs f 1.25.

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Is verschenen bij den uitgever J. H. BOS, te Kampen:

Theologische School

of

Vrije Universiteit.

EEN VOORSTEL TOT VEREENIGING.

DOOR

Dr. H. BAVINCK.

Prijs f 0.65.

Het laatste Bijbelboek,

DOOR

DEN SCHRIJVER VAN

De heerlijkheid der nieuwe Bedeeeling in de schaduwen des Ouden Verbonds.

Ingenaaid f 1.25. — Gebonden f 1.75.

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER,

Kalverstraat 154, Amsterdam.

Theologische en Wetenschappelijke Boekhandel.

BELLETRIE, Fransch, Duitsch en Engelsch. — BAEDEKERS, TAUCHENITZ' editie. — Textbooks. — Photographien.

Neemt abonnementen aan op alle Tijdschriften in de moderne talen. Direct verkeer met het buitenland.

ADVERTENTIE-BUREAU.

Uitgave van „Litterarische Wegwijzer“, Maandblad. Overzicht der laatste uitgaven op het gebied van Wetenschap en Kunst, met letterkundig overzicht. Wordt op aanvraag GRATIS toegezonden.

In mijn Generaal-Depôt, — gevestigd:

INTERNATIONALE APOTHEEK van ALBERT SOMMER

(Duitsch Gediplomeerd Apotheker)

Heiligenweg, hoek Singel, Amsterdam, —

zijn uitsluitend door mij verkapt en gepotentieerde medicamenten verkrijgbaar.

Het Depôt is in den laatste tijd aanmerkelijk vergroot. Ik verzoek vooral om op het Fabrieksmerk te letten, daar dit wordt nagebootst.

Men adresseert:

Homoopathisch Centraal-Depôt

Dr. WILLMAR SCHWABE — AMSTERDAM.

Dr. WILLMAR SCHWABE.

Van Amsterdam naar Pretoria.

ACHT MAANDEN IN ZUID-AFRIKA,

DOOR

J. A. WORMSER.

Met 80 platen en portretten.

Ingenaaid f 1.90. — in fraaie stempelband f 2.50.

Amsterdam.

Pretoria.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Abonneer u op „TIMOTHEÛS“.

Geïllustreerd Weekblad.

Veroord met de inlezing van H. M. de Koningin.

„Timotheüs“ verwerft zich, hoe jong ook, reeds vele vrienden, alom in den lande en ver over de grenzen.